

Forslag til forespørgselsdebat om at påbegynde arbejdet med at udvikle omsorgen herunder omfanget af omsorgen af de handicappede.

(Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut)

Tak til Inatsisartutmedlem Hans Peter Poulsen for dette forslag til forespørgselsdebat.

Hvordan udvikler vi omsorgen og omfanget af omsorgen for de handicappede? Et spørgsmål, hvis svar henleder til, at vi i Grønland skal kæmpe for at opnå en større andel af ressourcestærke borgere og fagligt funderede professionelle, der forstår at rumme og inkludere personer med diverse funktionsnedsættelser.

Samfundet svigter og det offentlige begår omsorgssvigt ved ikke at sikre, at den nyeste handicaplov bliver implementeret og med den konsekvens, at borgere føler sig tvunget til at forlade landet med henblik på at få hjælp, f.eks. i Danmark. Dét i sig selv bør betyde, at beslutningstagerne gør hvad der skal gøres for at sikre, at vi i Grønland har de faglige ekspertiser vi har brug for som eksempelvis adgang til speciallæger og behandling. At vi iværksætter konkrete tiltag, der fremmer uddannelse indenfor omsorgsbranchen, hvor der konstant mangles hænder.

På den baggrund har vi fra Demokraatit også valgt at fremsætte reelle beslutningsforslag, der har det formål at vi også på sigt – og på en bæredygtig måde - kan tilføre borgere og fagpersoner øgede kompetencer til at løse mange af vores velfærdsudfordringer. Vi skal som folkevalgte iværksætte tiltag, der fremmer inklusion og øger forståelsen for at leve et liv med en funktionsnedsættelse i Grønland. Vi har jo forpligtet os til FN's rettigheder, hvorfor der ligger en stor opgave foran os i forhold til at udarbejde konkrete beslutningsforslag, der har det sigte at sikre velfærden i vores samfund, herunder også omsorgen for de handicappede.

I foråret arrangerede handikaptalsmanden, Tilioq, en landsdækkende konference på HHE i Nuuk, som Demokraatit var repræsenteret i. Mottoet her var "leave no one behind", der i al sin enkelthed betyder at vi skal huske at have alle med i samfundet. Her fik vi på tæt hold et større indblik i mange af de udfordringer, vi har på området

Der var mange gode drøftelser som tog afsæt i de handicappedes hverdag og udfordringer i forhold til bolig, arbejdsmarked, hjælp til lægebetjening og om deres oplevelse af værdighed i samfundet. At være barn med et handicap, og hvordan man som forælder har kæmpet en kamp for at få hjælp til sit barn. At være ung og med et synshandicap, og have udfordringer i at klare sig i eget hjem pga. boligens struktur. At være ung og med en psykisk sygdom, en opmærksomhedsforstyrrelse, hvor det at have lige adgang og mulighed for at integrere sig i et arbejdsliv på lige vilkår med alle andre jævnaldrende. At være ældre og have flere funktionsnedsættelser som gør det besværligt overhovedet at føle sig inddraget i samfundet, når

offentlige institutioner, forretninger, og øvrige fælles arealer ikke imødekommer deres behov. Ja, der er mange konkrete områder, som vi som samfund kan gøre for at inkludere alle i vores lokalmiljø.

Der er mange undersøgelser der peger på, at ved at tilbyde passende boliger, en fleksibel arbejdsmarkedslov, hurtigere og bedre udredninger og behandlinger udgør en stor samfundsmæssig gevinst, og ikke mindst øger den enkeltes oplevelse af værdighed og frihed.

Helt konkret efterlyser forslagsstilleren, at der skal etableres forsamlingssteder og/eller handicapcentre. Vi er grundlæggende enige i, at der skal skabes rammer for forsamling og til fælles aktiviteter, der fremmer hele lokalsamfundet. Men vi er direkte uenige i, at der skal være et særskilt aktivitetscenter for personer med funktionsnedsættelser, når ønsket om mere inddragelse og inklusion udtrykkes som et klart behov. Har man et helt specifikt behov for hjælp til aktiviteter er der det landsdækkende handicapcenter, Pissassarfik i Sisimiut, der tilbyder høj faglighed, der sigter at øge den enkeltes styrker.

Det er og bør være en prioritet, at alle kommunerne vægter inkluderende aktiviteter højt, og at gøre handicaprådene til en succes. Forslagsstiller påpeger, at vi skal tænke helt nyt i forhold til forbedring af de handicappedes vilkår og realisere mange års valgløfter. Jeg vil gerne her pointere, at Siumut og IA stort set altid har været landets største partier, og derfor har haft et stort medansvar for udviklingen af området.

Den nye - og helt igennem positive handicaplov - blev ligeledes realiseret til ibrugtagning fra 2020. Når jeg siger "helt igennem positive handicaplov" betyder det, at det, der står i loven er flot og burde være garant for, at vores handicaplov imødekommer gældende konvention. Der er dog et kæmpe "men" i den lov. Ingen har forberedt kommunerne på, hvordan denne lov skal implementeres.

Vi ser aktuelt kommuner, der angiveligt overbebyrdes som en direkte konsekvens af manglende medarbejdere til at realisere de gode hensigter, som loven har. Så er spørgsmålet om denne lov skal ændres, igen? Som et helt konkret eksempel på, hvordan loven ikke virker efter hensigten ser vi aktuelt på Ivaaraq-sagen. En meget tragisk sag, som tilsynsrådet påpeger har alvorlige mangler på manglende forvaltning i Kommune Kujalleq. På de alvorlige børnesager i Qeqqata kommune, som Inatsisartutts Ombudsmand retter alvorlig kritik af. Børn og handicappede, som det offentlige er forpligtet til at drage omsorg for, svigtes på det aller, aller groveste. Og selv den dag i dag er der ingen fra Naalakkarsuisut, der taler om konsekvenser for det massive svigt. Det mener jeg er for dårligt.

Hvorfor har vi disse love, og giver mulighed for sanktionsbestemmelser, når ikke engang vores magthavende tilsynsforpligtede Naalakkarsuisut tør erkende, at kommunerne ikke har kunnet løfte opgaven i henhold til Inatsisartut-loven? Og er vi som politikere i Inatsisartut og Naalakkarsuisut skyld i, at vi ikke har sikret at lave ordentlige implementeringsplaner på gældende love?

Helt grundlæggende mener jeg, at det er en ærgerlig udvikling, hvis vi skal etablere mange flere administrationer for at bekræfte os politikere i, at den lovgivning vi vedtager, ikke virker i praksis. Som det også siges i nogle tilfælde, flotte ord uden handling. Dét, som vi mener, at der er behov for er, at vi højner uddannelsesniveaue, som starter allerede fra folkeskolen og at vi laver mange oplysningskampagner for at aftabusere at leve et liv med funktionsnedsættelser. Lige nu kører "Akaareqatigiitta". En

folkeoplysningskampagne, der har det formål at aftabuisere psykiske sygdomme og fremme viden om psykisk sygdom. Mere af den slags bør vi have. Vi bør også kigge på og ændre lovgivningen i forhold til arbejdsmarkedets muligheder for at rumme medarbejdere med diverse funktionsnedsættelser. Det vil fremme inklusionen i samfundet og øge den enkeltes værdighed.

Med hensyn til boliger kan vi heller ikke komme uden om, at vi skal indtænke multifunktionelle og intelligente boliger ind i fremtidens almennyttige boligbyggerier, som favner alle menneskers behov, særligt også personer med funktionsnedsættelser.

Det var Demokraatits foreløbige input til debatten.